

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 305

ערש"ק פרשת "בא" ג' בשבט תשע"ב

שבח מברכי זיורי שיבט
ר"ח: ליל שלוש
המועד: בעשרה 8 בערב
דק' 5

כבודם של בני מלכים

אחד מעמודי התווך של תורתנו הקדושה הינו המושג של כבוד הבריות. ברצוננו לספר לכם על דו שיח מזעזע שהיה בין שני גדולי ישראל טרם הוצאתם להורג על ידי מלכות הרשעה. שניים מהרוגי מלוכה היו רבן שמעון בן גמליאל נשיא ישראל ורבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול. בעת הליכתם האחרונה לפני גזר דינם האכזרי, היה רבי ישמעאל בוכה. שאלו רבן שמעון בן גמליאל: "בשתי פסיעות אתה נתון בחיקם של צדיקים היושבים בגן עדן העליון ואתה בוכה?". אמר לו רבי ישמעאל: "אני בוכה על שאנו נהרגים כעובדי עבודה זרה וכשופכי דמים, כמגלי עריות וכמחללי שבתות". אמר לו רבן שמעון בן גמליאל: "שמא היית יושב בסעודה או ישן, ובאה אישה לשאול על נידתה ואמר לה השמש שלך: עסוק הוא או ישן הוא, והתורה אמרה: "אם ענה תענה אותו" - אחד עיני גדול ואחד עינוי קטן. ומה כתוב אחרי: "והרגתי אתכם בחרב". מיד אמר לו רבי ישמעאל: "ניחמתני רביו!". והדבר מצמרר. רבי ישמעאל הכהן הגדול, שידע את השם המפורש ויכל לעלות לשמים בגוף, פניו כפני מלאך וגופו טהור וזך, מתנחם ומבין שאם קרה שפעם אחת ציער יהודי או יהודיה ואפילו שפנו הוא היה עסוק או ישן, מגיע לו עונש חמור שכזה, מגיע לו גזר דין אכזרי שכזה. מפחיד רק לחשוב על זה. ואם כה פחדו וחלו גדולי עולם שכאלה מצערם של הבריות, מה נענה אנו? ובאמת מכוח הדברים הללו היה רבי שלום מרדכי שבדרון זצ"ל מעיד על עצמו: "ה' יתברך יודע כי אני הזהרתי כמה פעמים את בני ביתי שאם יבוא מישהו לשאלני באמצע אכילה או שינה, לא יעכבו, אלא יכניסו השואל לפניו או יקיצוני מהשינה - יפחד לבבי ממאמר זה!". כמה צריכים אנו לדקדק בכל דבר הנוגע לכבוד הבריות, כמה חייבים אנו להשמר מפגיעה ואפילו הקטנה ביותר בכל אדם הנברא בצלם, ובפרט אם הוא מזרע אברהם, יצחק ויעקב, שהקב"ה ישתבח שמו לעד כה אוהבם ומקפיד בכבודם. אחד מהדברים היכולים להיות כאבן רועץ ולגרום לפגיעה ממשית בשני, הינה התוכחה והביקורת. כמובן שמוטלת עלינו החובה להוכיח ולבקר כדי להטיב ולגרום שיפור אצל השני, אך בד בבד מוטלת עלינו חובה כפולה ומכופלת שלא לפגוע בו בצורת התוכחה. ומובן הדבר שמי שלא יודע להוכיח, מוטב שלא יוכיח כלל, שלא יגרום לנזק גדול יותר ושב ואל תעשה עדיף, ישאיר הדבר לממונים לכך ולא לה יודעים לעשות כן. בפרשתנו ישנו פסוק שכל יהודי טוב אומרו לאחר שהוא מניח תפילין: "קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא". רמז נאה היה אומר רבי מרדכי דוב טברסקי זצ"ל מהורנוסטפול: "קדש לי" - הקב"ה מודיע ומגלה דעתו, כשהינך בא להתקדש לפניו, עליך להיות חדרו בהכרתך - "כל בכור" - כל יהודי ויהודי הוא גדול וחשוב יותר ממך. "פטר כל" - קודם כל, "רחם בבני ישראל" - עליך להיות בעל רחמים על בני ישראל. "באדם ובבהמה" - אם תרצה לעשות הבדל וביקורת בין יהודי ליהודי, ותאמר איש זה מתנהג כאדם ואיש זה נוהג כבהמה, "לי הוא" - ענין זה שייך רק לי - להקב"ה שבוחן ליבות וכליות ויודע יצרי ומעללי איש, ולכן אומר הקב"ה: השאר את הביקורת לי, לך אין רשות לבקר להבדיל בין איש לאיש אם אין אתה יודע כיצד לעשות זאת על הצד הטוב ביותר ואם אינך מוסמך וממונה לכך. עליך לכבד ולרחם, ליקר ולרומם את כולם באין כל הבדל, ולדעת ולזכור תמיד שכל יהודי יהיה אשר יהיה הוא בן חביב לבורא כל העולמות וצריך להזהר בכבודו עד כמה שאפשר. אחים ואחיות יקרים, כבר כמעט אלפיים שנה לחורבנו של בית מקדשנו ותפארתנו שנחרב בעיקר בגלל שנאת חינוס. בואו ונחיש את בנין בית הבחירה בכך שנרבה אהבה ואחוה, שלום ורעות, נזהר ונכבד כל יהודי באשר הוא ונמשכהו בעבותות האהבה לחיק התורה והמצוות, להסתופף תחת צל השכינה בחסותו של בורא עולם.

קורבן הפסח!

המדרש בשמות רבה מספר שה' יתברך הוציא רוח מגן עדן ובישם את קורבן הפסח של משה רבינו, וכל ישראל התקבצו ואמרו למשה: "בבקשה, האכילנו מהפסח שלך", אמר להם משה שכל עוד שהם לא נימולים, אין הם רשאים לאכול מקורבן הפסח שאסור לערלים, מיד נתנו עצמן ומלו! ולכאורה צריך להבין מדוע ולמה תלתה התורה הקדושה כתנאי לקיום ואכילת קורבן הפסח, את מצות המילה? ידוע ומפורסם שלתורתנו הקדושה שבעים פנים לה, ונאמר באור על דרך הדרש, ומוסרו החשוב בצידו!

חז"ל לימדנו שבירת הלשון מכוונת כנגד ברית המעור (דהיינו המילה) והפסח מרמז לפה-סת, דהיינו לפיו של האדם שכמעט כל העת - "סח". וה' יתברך שהוציא רוח מגן עדן ובישם את קורבן הפסח של משה רבינו, רצה ללמדנו שעיקר הזכיה לגן עדן והעולם הבא, יהיה על ידי שנבשם את ה"פסח" דהיינו, נרגיל את פינו שסח, לדבר דברים נעימים ונחמדים, דברי תפילה ויהודיה, דברי שבח וברכה, דברי עידוד לנכשלים וחיוזק לנובלים! וכבר כתב הגר"א מוילנה זצ"ל באיגרתו המפורסמת "עלים לתרופה", שעל כל רגע שאדם חוסס פיו מדבר רע, זוכה לשכר כה עצום ונפלא שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער! על אחת כמה וכמה כאשר לא זאת בלבד שנמנע האדם מדיבור אסור, אלא זאת ועוד שמעלה הוא בקודש ומדבר דברי תורה וקדושה, על אחת כמה וכמה ששכרו עצום ונפלא! נוכה שדבש וחלב יהיו תמיד תחת לשוננו, ונאכל מן הפסח במהרה בימינו בבית תפארתנו!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
18:22	17:48	16:47	ת"א
18:20	17:47	16:33	י"ם
18:15	17:47	16:37	חיפה
18:19	17:50	16:51	כ"ש

הפטרת השבוע:
"הדבר אשר"

מיטעמים לשבת

"ויהי זושך על ארץ מצרים וימש זושך" (י,כא)

כתב הספורנו: החושך הרגיל איננו בריאה בפני עצמה, אלא הצד השלילי של האור (העדר אור), ובמקום שאין אור ממילא שורר חושך. לפיכך אין כל ממש בחושך הזה ומעט מן האור דוחה הרבה ממנו, אבל החושך של מצרים היה בריאה מיוחדת שנבראה לאותה שעה והיה בו ממש - "וימש חושך" - עד ששום אור לא היה בכוחו לגרשו... (מעינה של תורה)

"לא ראו איש את אזויו ולא קמו איש בתזותיו" (י,כג)

החושך הגרוע ביותר הוא, כאשר איש אינו רוצה לראות את אחיו בצערו ולהושיט לו עזרה. ברם, התוצאה היא, שכאשר אדם מתעלם מדחקו של חברו אין הוא עצמו יכול למוש ממקומו - "ולא קמו איש תחתיו"... (חידושי הרי"ם)

"לא ראו איש את אזויו ולא קמו איש תזותיו" (י,כג)

אפשר שזו גם כוונתם של חכמינו שאמרו במדרש, כי עוביו של החושך היה כדינר זהב, כי הרדיפה אחרי דינר הזהב, מגבירה בבני האדם את האנוכיות, שלא ירצו ולא יוכלו לראות את צערו ודחקו של הזולת... (אבני אזל)

"ויהיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך כי בזווק יד הוציאנו ה' במצרים" (יג,טז)

הרמב"ן זצ"ל בביאור פסוק זה, האריך לבאר יסוד המצוות שהן זכר ליציאת מצרים, ובתוך דבריו ביאר ענין תפילת הציבור: "שאינו לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין לעליון בתחוננים חפץ מלבד זה שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו וכוונת רוממות הקול בתפילות וכוונת בית כנסיות וזכות תפילת הרבים,

זהו שיהיה לבני האדם מקום יתקבצו ויודו לא-ל שבראם והמציאם, ויפרסמו זה, ויאמרו לפניו: ברויטיך אנחנו!" פעם לא חש מרן הרב שך זצ"ל בטוב, ועם כל זאת קם בשארית כוחותיו ועלה לשיבה לתפילת מנחה. כל הנסיונות למנוע, נדחו בתוקף. ברם, מיד עם סיום תפילת העמידה, פנה לשוב לביתו. לא עצר כוח להמתין לחזרת השליח ציבור. מיד עם תום התפילה מיהרו לביתו, לראות את שלומו. מרן קיבל פניהם בשמחה, ואמר: "לפני התפילה נשאלתי שאלה על ידי מאן דהוא, ולא היתה בידי התשובה. בסיום תפילת שמונה עשרה האיר ה' עיני, ולפיכך מהרתי לשוב לביתי כדי למצוא את השואל, אך כבר הלך לדרכו. כעת אבקש תזמינו מונית, ואסע אליו לענות על שאלתו". "ויודעים אתם, בזכות מה אורו עיני לדעת את התשובה? בזכות התפילה בציבור!"... (לולי תורתך)

בזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

וישליכה הימה במקום בו טבעה אשתו, ומיד תעלה מן הים בריאה ושלמה! ההבטחה נסחה בבעל תקוה ומרץ. הלך מחבר לחבר, שאל האם התרגשה עליהם צרה מימיהם. צרה אחת!! אין בתבל כולה אדם, שלא סבל יסורים ומכאוב. ואם לסבול, לפחות בארץ האבות...

זצ"ל, ולא חס על ממונו כדי להדר בהן בתכלית. פעם, בהיותו בעיר מרקאש, קרא לסופר מומחה וירא שמים וביקשו שיכתוב עבורו פרשיות תפילין מהודרות, ובתנאי שיכתוב בקדושה ובטהרה ויכוין בהן כל כוונות האר"י הקדוש, ולא יחוש על זמנו וטרחתו, כי מוכן הוא לשלם ככל שידרש ממנו. שמח הסופר לזכות שנתגלגלה לידו, והחל לכתוב את הפרשיות בהידור ודקדוק רב. והנה ארע לו, שבאחד השמות הקדושים שחכמנו מלכוין, היתה זו טירחה רבה עבורו לשוב ולכתוב פרשיות חדשות בעיון ובהידור וכוונות עמוקות, והחליט שלא לומר מאומה. סיים את הכתיבה ומסר את הפרשיות לצדיק. ראה הצדיק את הכתב המהודר, ושמח שמחה רבה. החל להגיה את הפרשיות, אות אחר אות. הגיע לאותו שם קודש, התבונן בו בעיון, נשא ראשו ושאל את הסופר: "נכון ששכחת כאן לכוין את הכוונה?". הודה הסופר, וביקש מחילה, והביע נכונותו לכתוב פרשיות חדשות עם כל הכוונות. נענה לו הצדיק, וכתב פרשיות חדשות כרצון קודשו. נלך אף אנו בדרכו, לקיים המצוות בהידור הרב ביותר, ואזי תגן עלינו זכותן וזכותו לכל טוב, אמן ואמן. (מעין השבוע)

כמה נוקבת האימרה, שאוכלים אנו מרור זכר למרורים שהאכילנו המצרים. אך אין אנו עושים כל זכר לרכוש הגדול שעימו יצאנו ממצרים. ומדוע? משום שמהרכוש הגדול לא נותר זכר, ואילו מהמרורים נותר ועוד איך... **הגאון רבי יצחק חילו זצ"ל**, מגדולי ישראל בעיר לריסא בחבל ארגון שבספרד היה. לפני כשש מאות שנה העיר ה' את רוחו לעזוב את עירו ומולדתו, להפרד מבני משפחתו, לעלות לחונן עפר ארצנו הקדושה, שהיתה שוממה באותה תקופה. לא עזרו תחנוני בני עדתו והפצרות קרובי המשפחה, שלא פסקו גם כשימש רעינו ועלה ארצה. במכתביו השתקף מצבה העגום של הארץ השוממה מבלי בניה, חבלי הקליטה והמחסור הרב. אם כן, שאלו, מדוע לא ישוב? הרי הלכה פסוקה היא, שמותר לרדת מן הארץ בתקופת רעב. נענה ושלח להם במכתב: שמעו ואספרה מעשה שהיה. כשהגעתי לכפר בירגי ירדתי בספינה לקסריה. ושמעתי מפי הספן שבימי אביו, בהתחולל בים סער בזעף נורא, טולטלה הספינה עזות ואישה צעירה שהפליגה עם בעלה נסחפה לים וטבעה. לא יכול היה הבעל להרגע, לא מצא ניחומים על אובדן אשת נעוריו. הלך קודר ביגונו ושקע בדכאון. ניסו קרוביו ומכריו לנחמו ולעודד רוחו, ולשווא. הלכו לרב נודע, לבקש עצה. שמע ואמר: "אימרו לו שאין המצב אבוד, יכול אני להשיב את רעייתו לתחייה!". שמע הבעל, ואורו עיניו. מיהר לפקוד את מעונו של החכם: האומנם? אמר החכם: "אכן כן, אך לשם כך נצרך אני לדבר אחד!". "אעשה הכל", הצהיר הבעל ברגש. "לא יכבד עלי כל מאמץ, לא ייקר בעיני כל תשלום!". אבל הרב ענה שלא נחוץ לשם כך אלא דבר קל, ואינו עולה מאומה. רק ישיג שם אחד ממכריו שלא סבל מימיו כל צרה. יכתבהו על אבן

זיירת השבוע

היכן מציונו נס בתוך נס
בחמש מקומות בפרשתינו?

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישא ברכה

תשובה לחידה מפרשת "שמות": רש"י א', א'.

והייתם לי סגולה

המעביר על מידותיו, זוכה לאריכות ימים (מגילה דף כ"ח ע"א במעשה עם רבי נחמיה הגדול). ואמרו חכמינו בתלמוד, שמלאך המוות אמר לחכם אחד, שתלמיד חכם המעביר על מידותיו, מוסיפים לו את השנים של אדם אחר שמת בקיצור ימים (חגיגה דף ה' ע"א).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הצנור הבנים

אנחנו יותר טובים?

כבוד קדושת האדמו"ר מצאנו שליט"א סיפר: שח לפני אברך שכיהן כמשגיח בישיבה בשנים עברו, שפעם, כאשר שקלו להוציא מהישיבה בחור שהגדיש את סאתו בהתנהגות לא רצויה, בא אותו בחור לכבוד קדושת האדמו"ר זיע"א (ה"שפע חיים") ובכה, והבטיח שכבר ייטיב את דרכיו, וכבוד קדושת האדמו"ר זיע"א, שהיה רך לבב, נענה לו. אך המשגיח עמד וטען לעומתו, כי הלה הבטיח פעמים רבות, ואין בהבטחתו עכשיו מאומה. נחרד כבוד קדושת האדמו"ר זיע"א והשיבו ברוב ענוותנות: "מה? ככה אתה אומר? עשרות פעמים הוא כבר הבטיח ואפסה כל תקווה? הלא גם אני כבר קיבלתי עלי מאות ואלפי פעמים קבלות והבטחתי עליהם לה' הטוב, ובכל יום אומר אני שוב ושוב שאני מקבל עלי מכאן ולהבא חושבנא טבא ואשפר מעשי. וכי כדבריק, הבטחות של עשרות פעמים כבר לא עוזר? אם כן מה יהא עלי, וכי חס וחלילה אבדה תקוותי?" כמובן שלמשמע הדברים נסתתמו טענותיו של המשגיח, והתלמיד נשאר בישיבה.

ומסופר שפעם בעת שהתכנסו מחנכים לשמוע את עצתו האמונה של הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים, סיפר להם בתוך דבריו, כי פעם שאל אותו הגאון בעל ה"קהילות יעקב" זצ"ל, האם מותר לגזוז אילן שהפסיק לתת פירות? והשיבו: "האם כבר עשיתם כל מה שאפשר למען ימשיך בגידולו ולא עלתה בידכם? אם כן, יכולים אתם לקצו". "בעקבות מעשה זה" - הוסיף ראש הישיבה - "דרשתי אני לעצמי לימוד מזה בחיוב הרב כלפי תלמידיו, והוא, שכל זמן שעדיין לא עשינו כל האפשרויות והתחבולות לתועלת התלמיד, עדיין לא נפטרנו מהחיוב לטפל בו ולטובתו". ובפנותו אל המחנכים ציין ראש הישיבה, כי זהו לימוד גדול כשדנים על ריחוק תלמיד, שיש לבדוק היטיב - האם אין עדיין דרך ואפשרות להשתדל לכווננו לטוב? ומכאן נלמד שלא להתייאש, אלא לעשות ככל אשר ביכולתנו לגדל את ילדינו ולתת להם את האפשרויות לגדול ולהתעלות, וגם אם נפלו נקימם ונשוב על כך פעמים רבות עד אשר יתייצבו בדרך העולה בית א-ל.

שלום בית

היזם שווה הכל

בספר "אהבה ורעות" כתב, שכאשר בעל מראה את יחסו לאשתו על ידי הענקת מתנות או מילים טובות, ודאי יעורר תגובה חיובית מצידה. נשים בדרך כלל רגישות להערכה מאת הבעל, מאחר ויש להם רצון עמוק להרגיש הוקרת בעליהן. בפרט שהן עובדות קשה ומשקיעות בבעל ובילדים. וכשבעל מביע את הערכתו לאשתו, זה נותן לה כוח להמשיך הלאה ולהשקיע.

מאחר ובנקל ניתן להביע סוג הערכה זה לאישה ולתת לה הרגשת סיפוק, זה כפיות טובה מצד הבעל לא לעשות כן. אנו יודעים שאחת הדרכים ללכת בדרכי ה' היא לאהוב חסד. זאת צריכה להיות שאיפתינו, ואנחנו אף מתפללים על כך בסוף תפילת שמונה עשרה ומבקשים "אהבת חסד". לאדם נשוי יש דרך כה פשוטה לגמול חסד בצורה יום-יומית על ידי שזוכר את מאמצי אשתו ויודע להעריך אותה ולהודות לה על כך. אשה יכולה גם כן בדרכים משלה, להראות לבעלה כמה הוא יקר וחשוב בעיניה. היא יכולה לקבל אותו בסבר פנים יפות בבואו הביתה. היא יכולה להתלבש יפה כדי לקבל את פניו. היא יכולה לקנות לו מתנה. וכל יחס כזה הוא גמילות חסד ומחזק את הקשר בין בני הזוג.

ודאי שנקצור את שפע הטוב של נישואין מאושרים, אם ניתן עדיפות ראשונה להבעת אכפתיות ודאגה לשלום בן הזוג. וה' יזכנו, אכ"ר.

אמרי שפר

• **הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולאנה אומר:** אל לעני לקנא בעשיר, כי אין אדם נוגע כמה שמוכן לחבירו כלום.
• **הרה"ק רבי מאיר מפרמישלן אומר:** "וצרת הכסף בידך" (דברים יז, כה) - שיהא צרור הכסף צרור בידכם וברשותכם, שיהא אדם שליט בכספו ובנכסיו ולא שיהא, חלילה, הונו וממונו שולטים בו.
• **הרה"ק רבי אליהו מוויסקוט אומר:** מרבים המה המפשפשים במעשיהם לדעת מדוע פקדום יסורים. טרם ראיתי אדם שיפשפש במעשיו לדעת מדוע הגיעו העושר והרווחה.
• **הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחה אומר:** העושר דומה למלח - מטעים את האוכל, אולם המרבה לשתות מים מלוחים, מגדיל צמאון.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

יהודי ההולך בדרכי ה', שומר תורה ומקיים את מצוותיה השכם והערב, צריך להיות שרוי תמיד בשמחה גדולה, גם אם הוא חי חיי דחקות, ולא שפר עליו חלקו החומרי בעולם הזה. **משל** למה הדבר דומה? לאחד עני ואביון, ששיחק לו המזל וזכה בגורל והעלה סכום כסף גדול. מיד רץ הביתה בשמחה גדולה כדי לבשר לאשתו ולבני ביתו את הדבר, רבתה השמחה במעונו, האישה והילדים לא ידעו נפשם מרוב גיל, וקולות השיר והריקודים נשמעו בחוץ. עברו בני אדם ותמהו, משפחת אביונים זאת על מה יש לה לשמוח? נכנסו ושאלו: "לשמחה מה זו עושה?". סיפר להם הענין, כי השטר שלו עלה בגורל וזכה בסכום כסף גדול מאוד. נפנף בידו אותו שטר הגרלה וצעק, כי מעתה הרי הוא העשיר הגדול ביותר בעיר. "אפשר שכן הדבר", אומרים לו האנשים, "ברם לפי שעה אין בידך פרוטה לפרוטה ולא מזון לסעודה אחת, מה לך איפוא, כי תשמח כל כך?". "אם כך, אינכם אלא שוטים!", אומר להם העני, "מכיון ששטר שלי עלה בגורל, הרי הכסף כמנוח בכיסי ממש, ואינו אלא מחוסר גביה בלבד. מחר אני נוסע למקום פלוני ומקבלו, נמצא, שיכול אני לשמוח כבר עתה". יודעים אנו כי כל ימי עני רעים. קשים חיו של אדם המתענה בעוני ובדחקות. אולם אם למרות כל זאת יקיים אדם מצוות בגופו, קובע עתים לתורה והולך בדך ה', הרי על ידי כך הוא נעשה כאותו זוכה בגורל, שהוון רב מזומן לו, עולם מלא המזומן לו לעתיד לבוא. אותו טוב שמור לו ומוטבח לו, ורק "ימים אחדים" יעברו עד שיוכל לקבלו. מכיון שכך, כלום אינו חייב להיות שרוי תמיד בשמחה גדולה?

(משלי ה"חפץ-חיים")

חייב אדם לנהוג כמנהגו של אותו גביר אדיר, שהיה גם חכם ומלומד, ובסוף ירד לא עלינו, מכל נכסיו. מאחר שלא נאה היה לו לעשות בעירו מלאכות, שאינו לפי כבודו, הלך למקומות רחוקים, שאין מכירים אותו, ושם היה מכתת רגליו מבית מלאכה אחד למשנהו, מבית מסחר אחד לחבירו, ומבקש עבודה שיוכל להחיות בה את נפשו. "וכמה אתה מבקש?", שאלוהו. "מאתיים רובל לחודש". והיו משיבים את פניו ריקם בכל מקום. אמרו לו, כי אין להם צורך בעובד, ששכרו מרובה כל כך. היה פונה לכאן ולכאן, מחפש פה ושם. כך עברו שבועות אחדים, עד שכלתה לו הפרוטה האחרונה מצרור כספו הדל, שהצליח למלט מכל רכושו לפניו, והיה סובל רעב ממש. לא נשאר לו אלא להשכיר עצמו לכל עבודה שהיא ובשכר זעום של עשרים רובל לחודש. לימים פגש באחד ממכריו שאלו הלה לשלמו ולמעשיו, סיפר לו היורד, כי הוא עושה מלאכה פלונית בשכר של עשרים רובל לחודש. תמה הלה: "הכיצד? אדם חכם, מלומד ובעל כשרונות שכמותך יעבוד בשכר מועט כזה?". "וכי מה יוכלתי לעשות?", השיב לו היורד, "הרי חייב הייתי להחיות את נפשי. כבר הגיעו הדברים לידי כך, שסבלתי חרפת רעב ממש. כלום ברירה הייתה בידי? לכן אנוס הייתי לקבל אף עבודה זו, כי הלא אף שכר מצער של עשרים רובל, טוב הוא מהליכת בטלן". בדומה לכך חייב אדם לעשות חשבון מעשיו בעולם הזה השפל. אל לו להיות בררן במצוות. כל מצוה שבאה לידי, אף אם היא נראית לו קלת ערך מידי - חס לו שיחמיצה! מהר ימהר לקיימה מיד בלא שהיות יתרות, כי גם שכר של עשרים רובל לאו מילתא זוטרת היא!

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ יש לכל אדם לזוהר שלא יטעה בתפילת שבת, שאינו סימן טוב וגורם ברכה שאינה צריכה, ולכן טוב להתפלל תמיד מתוך הסיודור ולשים כל מעייניו שיתפלל כהוגן.
- ✓ מי שטעה והתחיל להתפלל תפילת חול בשבת ונוצר באמצע הברכה של אחת מברכות העמידה, גומר אותה ברכה ומתחיל של שבת, בין אם נזכר באתה חונן ובין אם נזכר בברכה אחרת משאר הברכות. במה דברים אמורים? - בתפילת ערבית, שחרית ומנחה, אבל בתפילת מוסף פוסק אפילו באמצע הברכה ומתחיל "תכנת שבת".
- ✓ שליח ציבור שטעה בחזרה והתחיל תפילת חול ונוצר, אינו גומר את אותה ברכה, אלא פוסק ומתחיל מיד בשל שבת, כי דין זה לא נאמר אלא בתפילת לחש ולא בתפילת חזרה.
- ✓ טעה אחר בתפילת הא-ל הקדוש ואמר "אתה", וכוונתו היתה לומר אתה חונן וכו', כיון שחשב שהיום חול, ותיכף נזכר שהיום שבת, יסיים ברכת אתה חונן, ואחר כך יחזור לתפילת שבת. ואם היה יודע ששבת היום, ורק מחמת רגילות לשונו פתח בתיבת "אתה", אפילו בשחרית אינו מסיים אתה חונן, אלא חוזר מיד לישמח משה.
- ✓ טעה והתפלל תפילה של חול בשבת (ולא הזכיר של שבת בתוך תפילתו), לא יצא ידי חובה וצריך לחזור לראש. ואם לא אמר יהיו לרצון אמרי פי השני, אינו חוזר אלא לתפילת שבת.
- ✓ מי שסיים את תפילתו ונסתפק אם התפלל תפילת חול או שבת - אינו חוזר להתפלל, כיון שיש מקום לתלות ולקבוע שבדאי התפלל תפילה של שבת.
- ✓ הטועה בתפילת שבת והחליף של זו בזו - יצא ידי חובה ואינו חוזר. כיון שעיקר הברכה הרביעית היא נאמרת בכל התפילות של שבת (או"א רצה נא במנוחתנו וכו', בא"י מקדש השבת), ודוקא כשסיים כבר את הברכה, אבל אם נזכר באמצע הברכה - פוסק ומתחיל את האחרת. ויש אומרים שאם החליף תפילה מוסף באחרת או אחרת בשל מוסף, לא יצא וצריך לחזור להתפלל, ויש חולקים ואומרים שאין הבדל בין מוסף לשאר תפילות שתמיד אינו חוזר. ומכיון שיש בזה מחלוקת, לכן טוב ונכון שישמע מהשליח ציבור את חזרת התפילה ויכוין לצאת ידי חובה.
- ✓ טעה בשבת ובמקום להתפלל תפילת שבת התחיל לומר "אתה בחרתנו" שהיא תפילת יום טוב, פוסק וחוזר לתפילת שבת ולא הפסיד את שלושת הברכות הראשונות, ולכן לא חוזר מתחילת העמידה. וכן הדין אם טעה ביום טוב והתפלל תפילת שבת, ובאמצע ברכת שבת נזכר שהיום יום טוב, פוסק וחוזר לתפילת יום טוב, ולא הפסיד את שלושת הברכות הראשונות.
- ✓ טעה או נאנס ולא התפלל מנחה בערב שבת, מתפלל ערבית שתיים של שבת (דהיינו שתי תפילות של "אתה קדשת"), הראשונה לערבית, והשניה לתשלומין של מנחה. ואף על פי שהתפילה השניה באה לתשלומין של חול, מכל מקום כיון שענתה שבת, לכן מתפלל של שבת.
- ✓ טעה או נאנס ולא התפלל ערבית בליל שבת, יתפלל שחרית שתיים, ובשתייהן יאמר "ישמח משה", ואם טעה באחת מהן ואמר "אתה קדשת" - יצא ידי חובה. וכן אם לא התפלל שחרית, יתפלל מנחה שתיים, ובשתייהן יאמר "אתה אחד", ואם טעה באחת מהן ואמר "ישמח משה" - יצא ידי חובה.
- ✓ טעה או נאנס ולא התפלל שחרית בשבת, יתפלל מנחה שתיים, כיון שתפילת מנחה נקראת תמיד תפילה הסמוכה לשחרית (אפילו בשבת שיש תפילת מוסף), מפני שתפילת שחרית ותפילת מנחה באות במקום קורבן התמיד, אבל מוסף הוא קורבן אחר, ולכן מתפלל מנחה שתיים.
- ✓ טעה או נאנס ולא התפלל ערבית במוצאי שבת, מתפלל למחרת שחרית שתיים, ואינו מבדיל בתפילה לא בראשונה ולא בשניה. ואם לא הבדיל על הכוס, יבדיל ("אתה חוננתנו") בתפילת התשלומין של ערבית. (דהיינו בתפילה השניה)

(השבת והלכותיה)

העלון מוקדש לתפילת רבים

לרפואתו השלימה של הוד כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה שליט"א.
 הרה"צ רבי יעקב ישכר בער בן סימה רייזל ובזכות זיכוי הרבים יחזקהו ויאמצהו השי"ת
 לאורך ימים ושנים דשנים ורעננים עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אכ"ר.